

ਅੰਤਰਿਕ
ਮਾਨ ਖੰਡ

ਮਾਨ ਖੰਡ

ਕਾਂਠਰੀ 2001
2544

TheNATION

THAILAND'S INDEPENDENT ONLINE NEWS & INFORMATION SERVICE

February 20 , 2001

HOME
 HEADLINES
 NATIONAL
 METRO
 POLITICS
 BUSINESS
 IT & SCIENCE BYTELINE
 SPORTS
 SOCIAL
 FEATURES
 TRAVEL & TOURISM
 OPINION TODAY
 LETTERS
 CARTOON
 WHAT'S ON
 PHOTO SNAPSHOT
 ENTERTAINMENT
 LEARN ENGLISH
 WEEKEND
 BULLETIN BOARD

Nation search

Oct-14 events to be told in movie

FOR the first time ever, the uprising of October 14, 1973 is to be the subject of a movie. According to the filmmakers, the project was only made possible by the greater freedom of expression afforded by the new "people's Constitution" and a new openness on the part of the Thai military, which they say provided "wholehearted assistance" to the production.

A former student leader and an ex-reporter have joined forces to recreate a tumultuous moment in Thai history, one that changed the course of an entire nation. After 28 years, the two are riding the crest of the recent wave of democracy and a more helpful attitude from the Thai military.

They have named the film "Moon Hunter".

Seksan Prasertkul, dean of the political science faculty at Thammasat University and a well-known writer and intellectual, co-wrote the script with Bandhid Rittikol. The script is based on events from Seksan's life, when he led students in a mass uprising that toppled a military dictatorship led by the "Terrible Trio": Field Marshal Thanom Kittikachorn, Field Marshal Prapas Charusathira and Col Narong Kittikachorn.

Bhandit, a former reporter at The Nation who covered the mass uprising in October 1973, is now a famous movie director with several awards to his credit for such acclaimed films as "Boonchu", "The Seed", "Classmates", "Miss You", "Once Upon a Time" and "Satang".

"Moon Hunter", Bandhid says, "mirrors a significant event in our country's history. I hope it will let all generations remember, get to know and learn from the triumph, disappointment and struggle of just two of the many people who helped to lead and restore democracy.

 MAIL TO A FRIEND

 PRINT THIS PAGE

 YOUR COMMENTS

"I believe the theme of the film will appeal not only to Thais but to an international audience, as democracy is cherished almost everywhere. It is based on the lives of Seksan and his then-girlfriend Chiranan Pitpreecha, a Chulalongkorn campus queen. It begins with the uprising and shows how the pair were caught up in the wave of political violence precipitated by the old ruling elite, who were fighting for their survival in an armed struggle against the Communist Party of Thailand [CPT]."

Filming started last November after three months of pre-production work. Shooting was done in Kanchanaburi, Chiang Rai, Phetchaburi, Phetchabun's Phu Hinlongkla, Nakhon Pathom and Paris. The mass-demonstration scenes were shot in Bangkok.

Shooting will wrap up next month and the epic motion picture, which will cost Bt40 million by the time it is finished, is tentatively scheduled to be released between July and October.

Charoen Iampungporn of Five-Star Production, and Deputy Communications Minister Pracha Maleenont, formerly of BEC Film, agreed to produce the movie after Bandhid and Seksan approached them three years ago.

"The story starts on October 9 and ends six years later when Seksan and his wife and son, who was born in the jungle, surrender to Thai authorities in Uthai Thani," Bandhid said.

The 80 characters portrayed in the film include the late Asinee Polachand (Nai Pee), a former CPT executive, social critic and writer; the late Prasit Chaiyo, one of Seksan's close friends; NGO activists Dr Weng Tohjikarn and Vichai Boonyarit; and former student leader Saowanee Limmanond, now a businesswoman.

Over 1,000 university students were recruited as extras. The lead actor and actress were selected from more than 1,000 young actors aged 18 to 24.

"Crescent Moon Theatre, a production group, took five months to pick newcomers Panu Suwanno, 24, and Pimpan Chanta, 18, to play 22-year-old Seksan

and Chiranan, then 19 years old," said Bandhid.

"We didn't want to focus too much on the demonstrations themselves. It's more about the lives of two young students who became caught up in the vicissitudes of the struggle between dictatorship and democracy. In particular, their decision to flee after the assassination of many fellow activists, their life with the illegal CPT, and how Seksan's dreams of solving his country's ills disappeared when he discovered his idealism was not really shared by the party's old guard."

The timing for the project could not be better, according to Bandhid, because Thailand now has a "people's Constitution", promulgated in 1997, which grants greater freedom of expression.

Moreover, he says there is now "openness within the Thai military, which has moved out of politics. They provided all the assistance we asked for in terms of military transport vehicles, helicopters and even weapons".

The filmmakers are currently looking for documentary footage of the uprising. Both Bandhid and Seksan are confident the film will not only give an accurate account of the sensitivity and seriousness of an event that split the nation, but also showcase the dreams of a young couple "hunting for the moon".

BY KEN YWIN

The Nation

LAST MODIFIED: Tuesday, 20-Feb-01 11:50:13 EST

SUGGEST THIS STORY TO A FRIEND...

TheNATION

THAILAND'S INDEPENDENT ONLINE NEWS & INFORMATION SERVICE

February 20 , 2001

HOME
 HEADLINES
 NATIONAL
 METRO
 POLITICS
 BUSINESS
 IT & SCIENCE BYTELINE
 SPORTS
 SOCIAL
 FEATURES
 TRAVEL & TOURISM
 OPINION TODAY
 LETTERS
 CARTOON
 WHAT'S ON
 PHOTO SNAPSHOT
 ENTERTAINMENT
 LEARN ENGLISH
 WEEKEND
 BULLETIN BOARD

Nation search

OPINION

EDITORIAL: New movie will cause national introspection

Thailand's movie industry, which has made dramatic progress over the past few years in terms of production, directors and creativity, will take yet another historic step in the next few months when one of the most taboo films ever likely to be seen in the Kingdom is released.

The "Moon Hunter" is the first serious attempt by filmmakers to address the political turbulence in the 70s, which led to the Thammasat University massacre, a student exodus to the Communist Party of Thailand, and their subsequent ideological dilemma. While alarmists may decry the "opening of the old wounds", there are good reasons for the "re-enactment" of this dark chapter of Thai history and for the public to have a chance to view it.

The film is based largely on the life of former student leader Seksan Prasertkul, who is now dean of Thammasat's political science faculty. He co-wrote the script with director Bhandit Rittikol. The two declared that the objective of the movie is not to "divide", but to give Thais of all generations a valuable lesson in democracy and how they should handle serious ideological conflicts.

The movie recalls both the triumphant October 1973 uprising against the Thanom regime and the ironic, tragic end of the democracy movement three years later. It promises to be a controversial film, but the events of the 1970s were controversial anyway.

Though it occurred less than three decades ago, this traumatic moment in Thailand's history remains somewhat obscure, largely because Thais have tried to shy away from the past rather than confront it. Historians have done little to enlighten us on the events of that time and virtually nobody else is interested in putting the record straight. If

 MAIL TO A FRIEND

 PRINT THIS PAGE

 YOUR COMMENTS

Thai children have to revert to filmmakers to extract the truth of a troubled time, and if they have to learn their lessons from a movie, so be it.

According to the director, the film does not try to pinpoint who was right and who was wrong when national unity fell apart and deep hatred and irrationality consumed the country. The movie's message is rather about people caught in an ideological war and the struggle to understand ones' aim in life under such extreme circumstances. Since the Thammasat massacre, there has been so much debate about who was to blame and how it happened. But the question of "exactly why" has not been sufficiently answered as far as the general public is concerned.

A movie cannot provide all the answers, of course, but a professionally-made film can be a good teaching tool. If Americans can handle films about their civil war and the Kennedy assassination, there is no reason why Thais can't be as equally mature and welcome a movie such as "Moon Hunter", despite the painful lessons. If this new movie, costing some Bt40 million, is a success, it can also provide an added spark to Thailand's celluloid industry, which has begun to gain international acclaim.

One of the most encouraging aspects of the movie is that the military reportedly has been providing what is described as "whole-hearted" assistance for the production of "Moon Hunter". This surely reflects more openness in Thai society, and that is an attitude that can only be good for the democratic atmosphere as a whole. If Thais from different backgrounds can sit together and watch a film on the savage clash of ideologies that divided their nation, then there is ground for hope for a better future.

The Nation

LAST MODIFIED: Tuesday, 20-Feb-01 06:06:26 EST

มติชน | ข่าวสด | ประชาชาติธุรกิจ | มติชนสุดสัปดาห์ | ศิลปวัฒนธรรม | เทคโนโลยีชาวบ้าน | เส้นทางเศรษฐี
สำนักพิมพ์ | ศูนย์ข้อมูล | Classifieds Ad. | Forum | โฆษณา | ข้อมูลบริษัท

หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน
หนังสือพิมพ์คุณภาพ เมื่อคุณภาพของประเทศไทย

ประจำ

ข่าวหน้าหนึ่ง
เศรษฐกิจ
ต่างประเทศ
บันเทิง
ชุมชนเมือง
การศึกษา
เส้นทางชาวบ้าน-กชน.
สุดสัปดาห์
ภูมิภาค
สังคม
กีฬา
ผู้หญิง-ครอบครัว
คอลัมน์
กระบวนกรายุติธรรม
แคมปัส
ออนไลน์
รถยนต์
อาหาร

ฉบับย้อนหลัง

01/02/2002

Go!

เปิดใจ
เสกสรรค์ ประเสริฐกุลร่วม
วงวิพากษ์'ก.เขินเขอร'
หนง'14 ตุลา สงครามประชาชน'

"--หากยอมรับระบอบประชาธิปไตยและเสรีภาพที่มีอยู่ทุกวันนี้ ก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะไป
ย้ายต้นกำเนิด--"

หลังจากประกาศตนนำประวัติชีวิตมาสร้างเป็นภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ ซึ่งเดิมใช้ชื่อ "คนล่าจนทร" มาเป็น "14 ตุลา สงครามประชาชน" มี "ชนชาติ อุตริถก" เป็นผู้กำกับฯ และกำหนดฉายในวันที่ 12 ตุลาคมนี้ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อดีตผู้นำนักศึกษา ซึ่งลงมือเขียนบทภาพยนตร์ดังกล่าวด้วยตัวเอง ต้องเจอคนปัญหาอีกครั้ง เพราะภาพยนตร์ดังกล่าวคณะกรรมการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ หรือ คณะกรรมการเซ็นเซอร์ ตัดฉากบางฉากที่มีความสำคัญและสะท้อนความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ออกไป รวมทั้งไม่อนุญาตให้ใช้ถ้อยคำบางคำ ที่กรรมการเห็นว่าไม่เหมาะสม เช่น "คนมือเปล่าสู้กับคนมีปืน" "การเรียกร้อง เสรีภาพของคนหนุ่มสาวที่ได้รับชัยชนะเป็นครั้งแรกของโลก" และ ตัดฉากนักศึกษาถือธงชาติเดินขบวน เป็นต้น

กรณีที่เกิดขึ้นนอกจากจะทำให้ทีมงานของภาพยนตร์ดังกล่าวอึดใจแล้ว เสกสรรค์ ประเสริฐกุล ในฐานะเจ้าของ ประวัติชีวิตและคนเขียนบทเอง รู้สึกขบขันใจกับการวิพากษ์วิจารณ์ของคณะกรรมการเซ็นเซอร์ดังกล่าว

ต่อไปเป็นการเปิดใจของ "เสกสรรค์ ประเสริฐกุล" ต่อกรณีที่เกิดขึ้น....

"ทราบฯ ขณะนี้ภาพยนตร์เรื่อง "14 ตุลา สงครามประชาชน" ยังไม่ได้ส่งให้คณะกรรมการเซ็นเซอร์พิจารณาเลย แต่ความกังวลของผู้ลงทุนและผู้กำกับฯเกิดขึ้นเนื่องจากส่งตัวอย่างไปให้พิจารณาก่อนหน้านี้แล้วถูกเซ็นเซอร์ รวมถึงมีการทวงถามคนแสดงความไม่พอใจ ทั้งๆ ที่โดยพื้นฐานภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ได้มีความโลดโผน แต่เป็นหนังชีวิต ซึ่งเป็นชีวิตของคนที่ผูกพันกับเหตุการณ์บ้านเมือง จึงมีเหตุการณ์บ้านเมืองเป็นส่วนประกอบ เป็นภาพตัดต่อชีวิต-เหตุการณ์ ที่ผมมีส่วนร่วมใน 14 ตุลา 16 กับเหตุการณ์หลังจากนั้น คือ ช่วงที่ถูกคุกคามในเมือง ชีวิตที่อยู่ในป่า ช่วงที่ขัดแย้งกับพรรคคอมมิวนิสต์ และจนถึงตอนกลับมาอมบต

หากมองภาพรวมแล้ว ไม่เชื่อว่าหนังเรื่องนี้จะปัญหาเลย เพราะเป็นเพียงละครกรรมที่โชคร้ายของคนรุ่นผมเท่านั้น ซึ่งเป็นจุดเน้นของหนัง ไม่ได้เป็นการเมืองหรือโจมตีใคร

คนที่ดูจนจบแล้วจะเข้าใจได้ว่าเรื่องนี้ไม่ได้มุ่งโจมตีฝ่ายไหน แต่มุ่งสะท้อนชะตากรรมของบุคคลที่ไปตกกระทำลำบากเนื่องจากเหตุการณ์บ้านเมือง ซึ่งแน่นอนจะต้องมีฉากเหตุการณ์บ้านเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง และเหตุการณ์บ้านเมืองที่สำคัญที่สุด คือเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 อาจมีบางฉาก เช่น การเดินขบวน การปะทะระหว่างนักศึกษากรมเจ้าหน้าทีของรัฐ และที่สำคัญ คือ 1.เป็นเหตุการณ์จริง มีส่วนที่ทำให้เรามีระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน 2.เคยเผยแพร่มาแล้วทั้งหมด ทั้งในโทรทัศน์และสื่อต่างๆ ไม่เคยเห็นว่าจะมีปัญหาอะไร ดังนั้น ถ้ามองอย่างใจกว้างแล้วในยุคศตวรรษที่ 21 ไม่น่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้

ผมไม่ทราบว่าการเซ็นเซอร์มีหลักการอย่างไร เช่น กรณีที่มีการตัดภาพถือธงชาติในตัวอย่างหนึ่งออกไป เท่ากับเป็นการตัดเรื่อง 14 ตุลาออกทั้งหมด เพราะนักศึกษาในช่วง 14 ตุลา ถือธงชาติ และการถือธงชาติในขณะนั้นไม่ใช่อาชญากรรม แต่เป็นเพราะรักชาติ ทำเพื่อชาติ อีกทั้งผลที่ออกมาก็เป็นผลดีต่อชาติ ทำให้เรามีสิทธิเสรีภาพ มีประชาธิปไตย ถ้าเราชอบระบอบประชาธิปไตย การมีสิทธิเสรีภาพที่มีอยู่ เราไม่มีสิทธิปฏิเสธ ความเป็นมาของมัน และความเป็นมานี้ไม่ถือว่า ทัศนศึกษาประชาชนจะเป็นฝ่ายผิด ที่สำคัญเราไม่สามารถจะเป็นกลางได้ ระหว่างประชาธิปไตยและเผด็จการ

ในกรณีนี้กรรมการเซ็นเซอร์จะมองแค่เพียงฉากเดียวหรือภาพแค่ 30 วินาที ถือว่าเป็นการมองแบบแยกส่วน ควรจะมององค์รวมของหนัง ว่าหนังบอกอะไร ผมคิดว่าองค์รวมของหนังไม่มีอะไรใกล้เคียงกับการสร้างความแตกแยก หรือทำลายความมั่นคงของชาติ เป็นเพียงเรื่องของชีวิตที่ค่อนข้างโชคร้ายเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไม่คิดว่ากรรมการจะเซ็นเซอร์สิ่งเช่นนี้แน่นอนอย่างเด็ดขาด แต่การออกความเห็นอย่างนี้ทำให้เสียความน่าเชื่อถือเสียแล้ว ฉะนั้นผมเห็นว่า

ภาพยนตร์ที่ตี ซึ่งผู้กำกับภาพยนตร์ของตนไม่ได้ และรู้สึกว่ามันเผยแพร่สู่สาธารณชนไม่ครบถ้วน ทำให้ดูไม่รู้เรื่อง

คุณชงต์อาจตัดสินใจไม่ฉายภาพยนตร์ก็ได้ และคิดว่าคุณชงต์พร้อมที่จะต่อสู้ ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย และร้องต่อศาลปกครอง เนื่องจากลงทุนมาก ผมในฐานะเจ้าของเรื่องก็จะร่วมต่อสู้ด้วย ในรูปแบบที่ปัญญาชนคนหนึ่งจะทำได้ คือ ชี้แจงเหตุผลห้าพิสูจน์กันว่า มีเหตุผลอะไรที่จะทำแบบนั้นและต้องถามว่า ละเมิดรัฐธรรมนูญ ละเมิดสิทธิเสรีภาพประชาชนในการสร้างงานศิลปะวัฒนธรรม หรือประกอบธุรกิจหรือไม่

หากยอมรับระบอบประชาธิปไตยและเสรีภาพที่มีอยู่ทุกวันนี้ ก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะไปยึดต้นกำเนิดของสิ่งที่ยอมรับ การต่อสู้สมนั้นเป็นเรื่องของคนทั้งประเทศ วนนี้กรรมการเซ็นเซอร์จะบอกว่า เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ เท่ากับว่าไม่ยอมรับระบอบการปกครองที่มีอยู่ในปัจจุบัน ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเพียงเรื่องหนึ่งถึงลงทุนโดยบริษัทในวงการธุรกิจชนชั้น มีจุดประสงค์เพื่อให้ความบันเทิงเพลิดเพลินแก่ผู้คน ไม่ได้สร้างเพื่ออบรมสั่งสอน เพื่อปลุกเร้าคน แม้จะมีเนื้อหาต่างจากภาพยนตร์เรื่องอื่นๆ แต่ก็มีส่วนเหมือนภาพยนตร์ทั่วไป คือ มีเงื่อนไขการลงทุน และเพื่อสร้างงานศิลปะเช่นเดียวกับภาพยนตร์อื่นๆ ทั่วโลก ที่คนดูจะได้รับความบันเทิง แต่จะไปคิดอย่างไรต่อก็คือว่าเป็นเรื่องบังเอิญบุคคล และเชื่อว่าคนรุ่นเก่าจะไปดูคนมากเพื่อทบทวนความหลง ส่วนคนรุ่นใหม่อาจจะไม่ดูก็ได้ หรือ ไปดูแล้วอาจจะไม่เกิดความรู้สึกในเชิงการเมือง แต่จะเข้าใจคนรุ่นพ่อแม่ หรือมองเห็นชีวิตคนหนุ่มสาวสมัยก่อน

ผมไม่ทราบวิธีการทำงานของคณะกรรมการเซ็นเซอร์ แต่ในฐานะคนที่อยู่ในสังคมไทย เห็นว่าเขามีวิธีคิดที่ไม่สม่ำเสมอ เช่น ปล่อยให้หนังรุนแรงเต็มไปด้วยเรื่องเช็กซ์ หรือ ฆ่าฟันกันอย่างไร้เหตุผล ทั้งจากฮอลลีวูด หรือจากฮ่องกงเข้ามาฉายอย่างสะดวก ทั้งที่หนังเหล่านั้นคัดกรองความมั่นคงของสังคมไทย ทำลายความเรียบง่ายของวิถีชีวิตไทยไปมาก ในขณะที่ภาพยนตร์ไทยกลับถูกเข้มงวด ตงนั้นการเซ็นเซอร์ภาพยนตร์นั้น ต้องมองให้ออกว่า สิ่งที่เป็นพิษภัยกับสังคมไม่ได้มีเฉพาะการเมืองอย่างเดียว การเมืองเป็นเพียงส่วนน้อยของภาพยนตร์ทั้งในและต่างประเทศ ต้องมองว่าภาพยนตร์เป็นอาวุธทางวัฒนธรรมของฝรั่งด้วย เพราะรุกเข้ามาแผ่อิทธิพลของโลกตะวันตก ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ไม่ได้ทั้งหมด แต่ต้องกรองสิ่งที่มีคุณค่าเป็นความบันเทิง ไม่มีพิษภัย ภาพยนตร์ฝรั่งหลายเรื่อง เป็นความบันเทิงที่กลัดกลุ้มและมีพิษภัย กระตุ้นให้คนมีวิถีชีวิตที่ฉาบฉวย เน้นการเสพสุขอย่างไร้สาระ ไร้ความรุนแรงอย่างขาดเหตุผล จึงต้องระมัดระวัง ขณะเดียวกันควรสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย เพราะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของชาติ และผู้สร้างส่วนใหญ่มีสติสำนึกที่จะไม่สร้างภาพยนตร์ที่ทำลายประเทศชาติ

ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องแรกที่พูดถึงบ้านเมือง แต่ไม่ได้พูดถึงความเสียหาย อย่างลิ่วราธูบาล ระบบรัฐสภาปัจจุบัน และระบบการเมืองประชาธิปไตย มีรากอยู่ที่ 14 ตุลา ทั้งนี้ ขอสังเกตว่า กรรมการเซ็นเซอร์บางส่วนที่ไม่พอใจเหตุการณ์ 14 ตุลา หมายถึงการไม่ยอมรับระบอบการเมืองปัจจุบันด้วยหรือไม่ เชื่อว่ากรรมการที่มีใจเป็นธรรมหลายท่านไม่คิดใจหนังเรื่องนี้ แต่มีบางคนเท่านั้นที่มีความคิดแบบขวาจัดและขาดการรับรู้ จึงจึงจะเซ็นเซอร์หนังเรื่องนี้ เพราะคิดว่าประวัติของหนังเป็นเรื่องที่น่าอับ น่ารังเกียจ ซึ่งจริงๆ แล้วต้องยอมรับว่า เหตุการณ์ 14 ตุลา เป็นเกียรติภูมิของประเทศไทย

กรรมการเซ็นเซอร์คนไหนที่ไม่ให้หนังเรื่องนี้ผ่าน ผมถือว่า 1. แอบรังเกียจประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพที่เราอยู่ 2. หมิ่นหมายเกียรติภูมิของประเทศชาติ เพราะประเทศไทยมีชื่อเสียงมากมายเป็นที่ยอมรับมาจากเหตุการณ์ 14 ตุลา และคนไทยมีความสุขผลของเหตุการณ์นี้ ตงนั้น การนำหลักคิดสมัยเผด็จการมาชีวิตภาพยนตร์ถือว่าไม่ถูกต้องกับยุคสมัย คนที่มีหน้าที่รับผิดชอบกันเองสิ่งถูกคิดทางวัฒนธรรมจะต้องมีความรอบรู้มาก มีจิตใจละเอียดอ่อน และกว้างขวาง และทำหน้าที่แทนสังคมในการกรองอิทธิพลภายนอก แต่ที่ผ่านมากลับไม่ทำหน้าที่นี้ แต่มัวควบคุมขงตนคนภายในเอง

หากหนังเรื่องนี้ถูกเซ็นเซอร์ประเด็นสำคัญไปอย่างไม่มีขิ้นตั้งจะทำให้เกิดการต่อสู้ในเรื่องนี้อย่างหนักน่วงขึ้น เพราะกรรมการเซ็นเซอร์ไม่มีสิทธิจะทำอะไรได้ตามใจชอบ โดยเฉพาะหากไม่มีหลักการที่ถูกควบคุมสมัย อย่างคิดว่าคนอื่นจะไม่รู้ ที่ผ่านมามีผู้สร้างหนังหลายคนอยากสร้างภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ยุคใหม่ของไทย เพราะประวัติศาสตร์หลายเรื่องมีเนื้อหากินใจ สะเทือนอารมณ์ และเป็นหนังที่ดีได้ แต่ติดขัดกับกระบวนการเซ็นเซอร์มาโดยตลอด ตามปกติผู้สร้างพยายามเซ็นเซอร์ตัวเองอยู่แล้วเพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อน หรือถูกฟ้องร้องตามมา

โดยเฉพาะหนังเรื่องนี้เราเซ็นเซอร์ตัวเองมาก โดยไม่เอ่ยชื่อคนที่เป็นผู้ปกครองประเทศในสมัยนั้นเลย และไม่เคยมยเคียดความผิดให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่บางฉาก ไม่มีไม่ได้ เพราะทำให้ไม่สามารถเดินเรื่องได้ เช่น ฉากเดินขบวน ฉากการปะทะกันบนถนนราชดำเนิน ส่วนฉากตำรวจ ทหาร ปะทะกับนักศึกษาในช่วงที่ 14 ตุลา ที่ถูกตัดออกไปนั้น ให้ภาพทั้งสองด้านมีทั้งภาพนักศึกษาที่ใช้อาวุธอย่างโกรธแค้น ไม่มีภาพตำรวจเป็นตวจโงกตลอด และทหารก็มีบทบาทที่สร้างสรรค์ กล่าวคือ ปฏิเสธคำสั่งของรัฐบาลเผด็จการ ซึ่งก็ไม่มีดขงและเชื่อว่า จะไม่กระทบกับภาพของตำรวจในปัจจุบัน เพราะเรื่องนานเกินกว่าจะถือเป็นข้อขัดแย้ง อีกทั้งตำรวจทหารเปลี่ยนไปมากแล้ว

ตงนั้น สิ่งทีกระทบภาพลักษณ์ไม่ได้เกิดจากอคติ แต่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ทำในปัจจุบัน ผมเองไม่ได้ขัดแย้งกับสถาบันบ้านเมืองเลย ทั้งยังเคยได้รับเชิญไปบรรยายหลักสูตรให้กรมตำรวจระดับผู้กำกับ หลักสูตรอบรมการจังหวด และเข้าร่วมประชุมกรมสภาความมั่นคงแห่งชาติ ตลอดจนเคยได้รับเชิญไปบรรยายให้เสนาธิการทหารทั่วประเทศฟัง

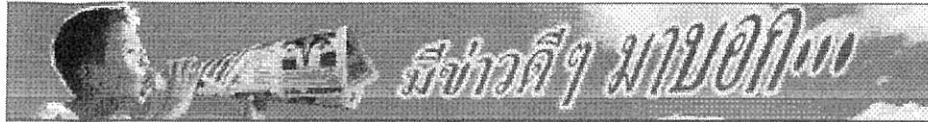
ประวัติศาสตร์เหตุการณ์ 14 ตุลา ไม่จำเป็นต้องชำระเพราะคนที่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ต่างรู้ชัดเจนว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง ส่วนคนที่ขัดขวางมาตลอดผมเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และอาจเกิดจากความกลัวอย่างไร้เดียงสา ว่าหากชำระสะสางแล้วจะเป็นเรื่องจู้จุก หรือแอบยื่นเข้าเผด็จการมาตลอดโดยไม่กล้าเปิดเผยโฉมหน้าแท้จริง ผมคิดว่าเหตุการณ์ 14 ตุลาคมส่วนใหญ่มีความกระฉ่างชัด เป็นที่มาของระบอบประชาธิปไตยและไม่ต้องพิสูจน์อะไร เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่เห็นแล้ว

แต่ที่เข้าใจยาก คือ เมื่อเหตุการณ์ 14 ตุลาคมเป็นที่มาของระบอบการเมืองปัจจุบันของเรา ทำไมจึงพยายามปิดกั้นอยู่ตลอดเวลา พยายามถือว่าเป็นเรื่องเลวร้าย ผมจึงสงสัยว่าเป็นการบ่อนทำลายระบบการเมืองปัจจุบันหรือไม่ ซึ่งสักคนทีปิดกั้นอาจจะอยู่ฝ่ายหนึ่งก็ได้ หากเปรียบเทียบต่างประเทศชาวอเมริกันที่โตมาจากการรบกับอังกฤษ และปัจจุบันอเมริกันบุกอังกฤษก็เป็นมิตรกันแล้ว และก็ไม่เคยปิดประวัติศาสตร์การสู้รบของอังกฤษ และเขาก็ถือว่าเป็นเกียรติภูมิของประเทศชาติที่สามารถหลุดจากประเทศอาณานิคมกลายมาเป็นประเทศเอกราช เป็นประชาธิปไตยประเทศแรกของโลก เขาเห็นว่าแม้จะเป็นประวัติศาสตร์ที่เจ็บปวดและสูญเสีย แต่ยิ่งใหญ่และจะต้องสอนลูกสอนหลานให้รู้ว่าเสรีภาพที่ได้มาไม่ใช่เรื่องง่าย ซึ่งมีคนนำมาทำเป็นภาพยนตร์และเป็นหนังสือมากมายในระยะหลัง

ประเทศเจริญแล้วเขาไม่ปกปิดอดีต เพราะเป็นที่มาของปัจจุบันที่ทำให้คนรุ่นหลังสืบทอดคุณค่าต่างๆ ได้อย่างชัดเจน แต่สังคมไทยเป็นสังคมประหลาด ในขณะที่ปากเราบอกว่าชอบประชาธิปไตย เสรีภาพ แต่กลับพยายามปกปิดไม่ให้ลูกหลานสืบทอดค่านิยมเหล่านี้ ไม่ให้เข้าใจความเป็นมาต่างๆ ที่สิ่งที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้ไม่ใช่ของขวญจากใคร ไม่ใช่เรื่องที่เกิดโดยธรรมชาติ มีการต่อสู้ มีการเสียสละ และมีการเปลี่ยนแปลงเลือกเนื้อกว่าเราจะมิเสรีภาพในการพูด การคิด การเขียน การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยมาจนถึงรัฐบาลในยุคคุณทักษิณ ชินวัตร ผมคิดว่ามีคนแอบไม่เห็นด้วยกับ 14 ตุลา แอบไม่เห็นด้วยกับประชาธิปไตย และมีพวกที่กลัวอย่างไร้เดียงสา ซึ่งพวกหลังนี้ขึ้นกบฏมิถิภาวะ โดยเฉพาะคนที่บ่นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องตรวจสอบคนอื่น จำเป็นต้องมีกบฏมิถิภาวะ มีความเที่ยงธรรมทางปัญญา มีสติในการเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของโลก

ถ้าไม่มีกบฏมิถิภาวะก็อย่ามาทำหน้าทำตาเพราะเป็นอันตรายต่อสังคมไทย

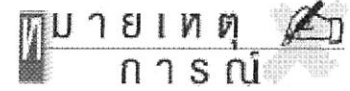

ปีที่ 10 ฉบับที่ 488 วันที่ 8 - 14 ต.ค. 2544

หน้าแรก กอชบก. แสดงความคิดเห็น กรุงเทพฯธุรกิจ เนชั่นกรุ๊ป

บ.ก. บอกข่าว จากผู้อ่าน สุทธิชัย หยุ่น หน้าต่างบ้านชนเมือง ในรอบสปรดาห์ ดอctrพลสข่าว เรื่องจากปก 1 เรื่องจากปก 2

ชล์ดาคารณ ส่งสมพนธ์ MEDUSA_TU@HOTMAIL.COM

ความจริง" ของเหตุการณ์เดือนตุลาใน "คนล่าจนทร"

- ในกระแสรายงานพิเศษสมภษณพิเศษ รายงานพิเศษ (1) คนละควา คนละควา
- ทศนะวีจาร์ณ หมายเหตุการณ จอกอ พรชย วีรณรงค์ สุนทร ศรีจนทรธา ธนศ อภารณสุววรรณ การศีกษา สรยทลล์ สุทศนะจันดา บทควาพิเศษ สุจันต์ จนทรนवल ธรรมาภิวณณ์ โสภณ องศ์การ ศิดอย่างไท ศินฉโยท เทพชย หย่อง เหล็ยวมองหลง พรชญาเหเนอเมช
- ต่างประเทศ ชาวต่างประเทศ (1) ชาวต่างประเทศ (2) อิน ไซต์บิสซิเนส นุคคล โลก แกะกส่อง สารคตต์ต่างแดน
- วรรณกรรม สิงห์สนามหลวง วิจกษวีจาร์ณ เรื่องรอง รุ่งระมมี เรื่องสั้น พ็เส็ยงนอกเวท ห้องไต้หงศดา กวีทรศณ

แล้วภาพยนตร์เรื่อง "14 ตุลา สงครามประชาชน" (ซึ่งต้องขอหมายเหตุไว้ด้วยว่าชอบชื่อ "คนล่าจนทร" มากกว่า) ก็เจอกับปัญหาว่าด้วยการเซ็นเซอร์ในสังคมไทยเข้าบ้าง แม้ว่าเหตุผลอาจจะต่างกับ "จน ดารา" ที่เจอกับปัญหาทำนองเดียวกันไปก่อนหน้านี้ แต่กรณีของ "14 ตุลา สงครามประชาชน" ทำให้เห็นได้ว่าเรื่องราวของเหตุการณ์เดือนตุลา (ทั้งปี 2516 และ 2519) ยังมีสถานะที่พิเศษและคลุมเครือยิ่งนักในสังคม แต่ความคลุมเครือที่ดูเหมือนจะทำให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันได้มา 20 กว่าปีหลังเหตุการณ์ความรุนแรงทั้งสองได้กลายเป็นปัญหาเมื่อสังคมไทยเปลี่ยนผ่านไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น และผู้คนพากันเรียกหาความชัดเจนโปร่งใสทางการเมืองมากกว่าจะยอมอยู่กับ "เงาสลว" ของปรากฏการณ์ต่างๆ ทางการเมืองอย่างที่ผ่านมา

เหตุผลสำหรับ "ทำที่พิเศษ" ของคณะกรรมการเซ็นเซอร์ต่อภาพยนตร์ "14 ตุลา สงครามประชาชน" คือการที่ภาพยนตร์เรื่องนี้มีการพาดพิงถึงคนหลายๆ คนที่ยังมีชีวิตอยู่ กรรมการบางท่านจึงเกรงไปว่าจะทำให้เกิดความเสียหายต่อคนเหล่านั้นและเป็นปัญหาต่อไป วิธีคิดที่ไม่อยากจะทำเผชิญหน้า หรือสร้างความระคายเคืองกันตรงๆ (แต่ข้อบที่จจะคำทอและนินทาเพื่อสร้างความเสียหายต่อกนสบหงสมากกว่า) แบบนี้ทำให้เรื่องราวสำคัญๆ หลายเรื่องคลุมเครือไม่ชัดเจน จนคนที่เกี่ยวข้องเสียชีวิตไป และ "แง่มุมของความจริง" หลายแง่มุมก็ล้มหายตายจากไปกับคนเหล่านั้นด้วย

สังคมไทยดูจะพอใจกับการปล่อยให้หลายเรื่องราวทางการเมืองและสังคมอยู่ใน "เงาสลว" เช่นนั้น และสร้างภาพลวงตาของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมาได้เป็นเวลานาน เหตุการณ์ที่เจ็บปวดและบอบช้ำทั้งสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและสังคมโดยรวม เช่น กรณี 14 ตุลาคม 2516 หรือ กรณี 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งต่างก็ขัดแย้งกับความเชื่อหลักเกี่ยวกับบทบาทและความสัมพันธ์ของคนในสังคม กลายเป็นเรื่องที่ถูกพูดถึงลำบากเพราะความไม่อยากจะให้เกิดการกระทบกระทั่งและส่นคลอนความเชื่อหลักเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันเช่นนี้เอง จึงไม่น่าแปลกที่ทั้งสองเหตุการณ์จะถูกกลืนๆ ไป หรือไม่พูดถึงเสียเลยๆ โดยเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 ก็ทำท่าว่าจะถูกจดการในลักษณะเดียวกัน

อันที่จริงเหตุการณ์ 14 ตุลา ซึ่งเป็นพล็อตหลัก (หรือซบพล็อต?) ของ "คนล่าจนทร/14 ตุลา สงครามประชาชน" น่าจะมีปัญหาน้อย เพราะความที่มองเห็นพระเอกและผู้ร้ายในเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้ไม่ยาก และความสับสนซับซ้อนแบบไม่เป็นขาวเป็นดำก็น้อยกว่ากรณี 6 ตุลา แต่เมื่อเรื่องราวนั้นจะถูกถ่ายทอดผ่านภาพยนตร์ให้ได้ดูกัน ก็กลับเจอปัญหาแบบเดิมๆ ที่สังคมไทยไม่อยากจะให้แง่มุมที่เจ็บปวดและไม่สอดคล้องกับความเชื่อหลักถูกหยิบยกมาสนคลอนภาพลวงตาของความสมานฉันท์แบบเดิมๆ ที่ยึดถือกันมายาวนาน

ปัญหาก็คือ การซ่อนเร้นเรื่องราวเหล่านี้โดยทิ้งไว้กับความคลุมเครืออย่างที่ทำฯ กนมายงจะเป็นเรื่องที่เป็นไปได้หรือไม่ ในเมื่อสังคมไทยดูจะตกลงปลงใจกับการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยที่ยึดมั่นในความโปร่งใสชัดเจนของความเป็นไปต่างๆ ในการเมืองและเรื่องที่เป็นประเด็นสาธารณะ แนวโน้มเช่นนี้ดูจะเป็นจริงเป็นจังมากขึ้นเรื่อยๆ จากการเรียกร้องให้รัฐเปิดเผยเรื่องราวทั้งเก่าทั้งใหม่ในสังคมเพื่อทำให้เกิดความชัดเจน ซึ่งหมายถึงการลดน้อยลงเรื่อยๆ ของความคลุมเครือ และ "เงาสลว" ที่เป็นเครื่องกำบังปรากฏการณ์ทั้งหลายที่ไม่สอดคล้องกับภาพลวงตาของบทบาทที่ทางของคนในสังคม

จำลอง ผิงซ่งฉัตร
เสวนาคาเฟ่
ในมิติแห่งจินตนาการ
หัวใจติดปีก ดินดีติดดิน

ปกิถุเกะ-ชานเทิง
โหราศาสตร์
ราศีแห่งดาว
ไอที เทนเม้นท์
ชญูร์ ชวาลศิลป์
มศยาหลงเหยื่อ
กฤษณเสี้ยวลูก
โชนของคนรกรสตร์
สปดาห์ไม่มีอะไร
ยเนตรกรรม
หลอดเอนกทองเวบ
พิบูลศักดิ์ ละครพล
แก๊กซิมซีเซ็งลี้อ้อ
รงนกระเด็น
หน้าโมเสส์โตสแน็ค
กระตังคนตรีฯ
พื้นที่โฆษณา
ลูกทุ่งบางนา
คนเหล่านั้น
มองโลกด้วยตานก
ลอยมาตามลม
คลื่นสนานฟองชีวิต
เมลิคพิซซี่แดง

ภาพยนตร์-ดนตรี-ศิลป์
ชนทชว้าง สิริสุนทร
แจ๊สวิว
ไฮโลด
วิจิตร บุญชู
ศิลปกรรมวฒนธรรมวิจารณ์
อัมก่อนดูหง อัมทิสงดูทิว
อเนก นาวิกมูล
ซีเนมาสแควร์
บรรทด 5 เส้น
เพลงกลางแจ้ง
นอกรจอนเทิง
ย่อนศรสววรรษ

สุขภาพ
วิชัย ตะสนห์
นันทานอาหาร
คลินิกกรก"หมอพณศศักดิ์"
จิตรา ก่อชนทเกียรติ
ต้นตำรับ

กีฬา
กีฬา

คนหลายกลุ่มในสังคมไทย คงจะหลอกตัวเองให้สบายใจอยู่กับภาพลวงตาเช่นเดิมไม่ได้ แต่ต้องเตรียมใจที่จะรับกับ "ความจริง" ที่จะถูกผลักให้ปรากฏชัดเจนมากขึ้น "ความจริง" ที่ว่านี้ไม่น่าจะอยู่ในรูปของการแทนที่เรื่องราวที่ไม่ชัดเจนด้วยอีกเรื่องราวหนึ่ง เพราะคนหลายกลุ่มหลายพวกที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญเหล่านี้ ต่างก็เชื่อว่าตนเองเท่าทันรู้ "ความจริง" ว่าอะไรเกิดขึ้น เมื่อไร อย่างไร เพราะอะไร ส่วนสิ่งที่คนอื่นพูด โดยเฉพาะในแง่มุมที่ต่างไปจากที่เขาหรือเธอรู้เป็นการบิดเบือนหรือเรื่องไม่จริง

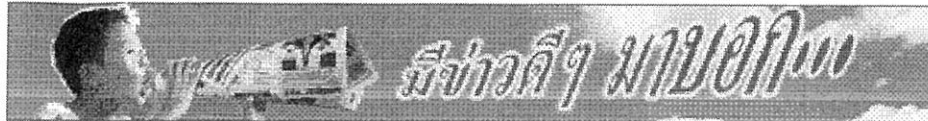
ปรากฏการณ์ทางการเมืองที่สับสนซับซ้อนอย่างเหตุการณ์เดือนตุลานั้น ไม่น่าจะประกอบด้วยความจริงที่เป็นเรื่องราวเดียวและสอดคล้อง แต่น่าจะมีหลายเรื่องหลายราวที่แตกต่างตามการมองเห็นของคนในแต่ละสถานที่และระบบความเชื่อ ทำนองเดียวกับที่ภาพยนตร์เรื่อง "ราโซมอน" พยายามจะบอกเราว่า เหตุการณ์เดียวกันถูกมองเห็นได้แตกต่างกันจากคนที่เกี่ยวข้องขึ้นอยู่กับมุมมองและความเชื่อของแต่ละคน ซึ่งแปลว่าสิ่งที่แต่ละคนมองเห็นหรือเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการเมือง ไม่ถูกหมดหรือผิดหมด แต่เป็นเรื่องของการตีความสิ่งที่ตนเองประสบและมุมมองของการเห็นด้วย ที่ซับซ้อนไปกว่านั้นก็คือ การที่คนจำนวนไม่น้อยเลือกที่จะจำเรื่องราวที่เจ็บปวด หรือเป็นความผิดพลาดโดยผ่านการตีความและสร้างเรื่องราวเสียใหม่ให้ตนเองเจ็บปวดน้อยลง หรือทนอยู่กับการกระทำเหล่านั้นได้ จึงไม่น่าแปลกที่ความทรงจำเกี่ยวกับเหตุการณ์เดียวกันของคนหลายๆ คน จะไปคนคนละทิศละทางอย่างสับสน

ท่ามกลางกระแสเรียกร้องที่จะรับรู้ความจริงและการทำให้เรื่องราวต่างๆ ชัดเจนขึ้น คนแต่ละกลุ่มคงจะต้องเตรียมพร้อมที่จะรับรู้ความจริงที่สับสนซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วยการเห็นและความทรงจำที่แตกต่างกันของผู้คน มากกว่าที่จะเป็นความจริงแบบหมดจดสอดคล้องเป็นเรื่องเดียวกันแบบนินยายชั้นดีที่เราคุ้นเคย การพยายามจะสร้างเรื่องราวที่สอดคล้องอย่างที่แต่ละคนจำได้จะกลายเป็นการพยายามผูกขาดความจริงอย่างที่รัฐไทยทำกับประชาชนมานานแสนนาน การผลักเรื่องราวที่ถูกขู่ข่มเอาไว้ในความคลุมเครือออกมาสู่ความชัดเจนให้เป็นที่รับรู้ น่าจะนำไปสู่การปรากฏของหลายเรื่องราวหลายความจริงของปรากฏการณ์เดียวกันที่จะทำให้คนที่คาดหวังความสอดคล้อง ต้องผิดหวัง

การรับรู้ความจริงที่ซับซ้อนและมีหลายเวอร์ชันของเหตุการณ์เดือนตุลาคควรจะนำไปสู่การทำความเข้าใจและการไกล่เกลี่ยความแตกแยกแตกต่างที่เป็นบาดแผลของสังคมมาเป็นเวลายาวนาน เพื่อที่คนที่ยืนอยู่คนละฝั่งและใช้ความรุนแรงเข้าพาดฟันกันมาก่อนจะได้คืนดีหรือปรองดองกันได้บ้าง ขั้นตอนของการทำความเข้าใจและไกล่เกลี่ยนี้ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่สังคมนี้จะอยู่ร่วมกันเป็นสังคมต่อไป และก้าวล่วงผ่านประสบการณ์ที่เจ็บปวดที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลายาวนาน แทนที่ยึดติดอยู่กับช่วงเวลาหนึ่งของอดีตอย่างก้าวไม่พ้นและทนทุกข์อยู่กับความทรงจำที่เต็มไปด้วยความเกลียดชังและความรุนแรง

"คนล่าจันท์/14 ตุลา สงครามประชาชน" เป็นการนำเสนอความทรงจำหนึ่งของเหตุการณ์สำคัญของการเมืองไทย ที่อาจจะสะเทือนใจใครอีกหลายๆ คนที่เกี่ยวข้อง แต่การจตุการกบการสะเทือนใจด้วยวิธีการแบบเดิมๆ ด้วยการไม่พูดถึงหรือมองข้ามเรื่องราวเหล่านี้ไป ดูจะไม่เหมาะกะบสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลายาวหลายทศวรรษนี้ การยอมรับฟังและแลกเปลี่ยนความจริงหลากหลายเวอร์ชันเกี่ยวกับเหตุการณ์เดือนตุลา บนฐานความเข้าใจที่ว่าไม่มีใครถูกไปทั้งหมด หรือผิดไปทุกเรื่องเหมือนพระเอก-ผู้ร้ายในหนังไทย น่าจะทำให้สังคมไทยก้าวไปสู่ขั้นตอนของการสะสางและการสร้างความปรองดอง ซึ่งควรจะได้เริ่มต้นกระบวนการมานานแล้ว แต่ถูกละเลยไป

เพราะอย่างนี้ความชัดเจนและการปะทะกันของความจริงหลายเวอร์ชันซึ่งเป็นเรื่องที่สังคมไทยไม่คุ้นเคยและออกจะหวาดกลัว ไม่ใช่เรื่องที่เลวร้าย แต่เป็นก้าวสำคัญยิ่งสำหรับการทำความเข้าใจประสบการณ์ที่เจ็บปวดร่วมกันของคนในสังคม...

ปีที่ 10 ฉบับที่ 488 วันที่ 8 - 14 ต.ค. 2544

หน้าจก กองมก. แสดงความคิดเห็น กรุงเทพธุรกิจ เนชั่นกรุ๊ป

บ.ก. บล็อกข่าว จากผู้อ่าน สุทธิชัย หยุ่น หน้าต่างบ้านชานเมือง ในรอบสปีดข่าว ดอครทสข่าว เรื่องจากปก 1 เรื่องจากปก 2

ดวงฤทัย เอสะนาชาตง

14 ตุลาคม

เงาอดีตบนแผ่นฟิล์ม

กบ "เสกสรรค์ ประเสริฐกุล"

ในกระแส รายงานพิเศษ สัมภาษณ์พิเศษ รายงานพิเศษ (1) คนละดาว คนละดวง

เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2544 เป็นอีกวาระหนึ่งที่มีความหมายยิ่งสำหรับผู้รักชาติ รักประชาธิปไตย เพราะมีการจัดงานรำลึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์การเมืองภาคประชาชน คือ 25 ปี 6 ตุลา และ 28 ปี 14 ตุลา

ทัศนะวิจารณ์ นายเหตุการณ์ จอกอ พรชัย วีรณรงค์ สุนนท์ ศรีจันทรา ธนศ อารณัฐวรรณ การศึกษา สรยุทธ สุทัศนจินดา บทความพิเศษ สุจินต์ จันทน์เวล ธรรมภาวิฑณ์ โสภณ องศ์การ คัดอย่างไท พิณีไทย เทพชัย หย่อง เหลียวมองหงส์ ปรชัญญาเหนือเมฆ

ในภาคส่วนของงาน 25 ปี 6 ตุลา ทางคณะกรรมการจัดงานชุดค่าขวัญ "ชำระประวัติศาสตร์ สืบสานเจตนารมณ์" และงาน 28 ปี 14 ตุลา ที่มีโครงการเฉลิมฉลองเปิดอนุสรณ์สถานวีรชนประชาธิปไตย ชุดค่าขวัญ "รวมพลังแก้วิกฤติ ด้วยจิตใจเสียสละและกล้าหาญ" ทั้งสองงานนี้มีกิจกรรมมากมาย ในช่วงระหว่างวันที่ 6-14 ตุลาคม 2544 ณ บริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

อีกด้านหนึ่งของการบันทึกประวัติศาสตร์เดือนตุลา บริษัท ไฟว์สตาร์ โปรดักชั่น จำกัด ร่วมกับบริษัท บีอีซี เทโร จำกัด ได้สร้างภาพยนตร์เรื่อง "14 ตุลา สงครามประชาชน" (ชื่อเดิม "คนกลางนทร์") โดยบอกผ่านเรื่องราวชีวิตช่วงหนึ่งของ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล อดีตผู้นำนักศึกษาในยุคหนึ่ง และในเวลาต่อมาได้เข้าร่วมการต่อสู้ด้วยอาวุธกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ซึ่งจงดายรอบปฐมทัศน์ไปแล้ว เมื่อวันจันทร์ที่ 8 ตุลาคม 2544 ณ โรงภาพยนตร์ ยูเอ ดี เอ็มโพเรียม

คำต่อคำชมจากบรรพชนนี้ไป เป็นพิเศษของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ในฐานะผู้ร่วมเขียนบทกบชนิดที่ ฤทธิกล ผู้กำกับการแสดง ที่มีต่อภาพยนตร์เรื่องนี้

0 ไข่เวลาเขียนบทนานเท่าไร

การยกวางไข่เวลานานมาก เราตกลงกันระหว่างไฟว์สตาร์กับผมว่าจะทำภาพยนตร์เรื่องนี้ ตั้งแต่ประมาณกลางปี พ.ศ.2542 ร่างที่หนึ่งเสร็จประมาณเมกราคม พ.ศ.2543 จากนั้นเอาให้ผู้กำกับ คุณเขตต์กวีวิจารณ์ เสนอแนะและตัดอีกประมาณสองสามครั้ง จนกระทั่งสุดท้ายเมื่อส่งไปให้คุณเขตต์กวีวิจารณ์ทำ ซึ่งเริ่มต้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2543 คุณเขตต์กวีวิจารณ์ไปแก้ไขเพิ่มเติม โดยปรึกษาหารือกัน ซึ่งพูดโดยสรุปแล้วคือว่าบทดั้งเดิมที่ผมเป็นคนเขียน ถูกตัดออกไป ช่วงที่ทำเป็นร่างสุดท้ายประมาณสามสิบเปอร์เซ็นต์ เนื่องจากยาวเกิน และสาเหตุหนึ่งที่ต้องตัดเนื้อหาสาระส่วนนั้นออกไป เพราะคุณเขตต์กวีวิจารณ์มีแนวคิดว่าจะต้องเพิ่มเนื้อหาเรื่องสิบสี่ตุลาคมเข้าไป คิดเป็นเวลาแล้วเกือบจะเป็นครึ่งหนึ่งของภาพยนตร์ จึงจำเป็นต้องเอาเรื่องประวัติชีวิตที่ต่อสู้นไปออกบ้าง

ต่างประเทศ ชาวต่างประเทศ (1) ชาวต่างประเทศ (2) อินไซด์บิสซิเนส บุคคลโลก แกะกล่อง สารคดีต่างแดน วรรณกรรม สิ่งส่นามหลวง วิจัยวิจารณ์ เรื่องรอง รุ่งศรีมี เรื่องสั้น พี่เลี้ยงนอกเวที ห้องใต้หลังคา กวีพรรณน

บทที่เกี่ยวข้องกับสิบสี่ตุลา เกือบทั้งหมดคุณเขตต์กวีวิจารณ์เป็นคนเขียน เพราะเป็นสิ่งที่เขียนขึ้นใหม่ เดิมทีเดิยเราคิดกันว่าเอาเหตุการณ์สิบสี่ตุลาคมเป็นฉากที่นำเรื่อง จากนั้นก็ดำเนินเรื่อง ผ่านตัวละครที่ชื่อเสกสรรค์ จบจบจบจบเหตุการณ์สิบสี่ตุลาคมจบจบจบเข้าป่า พอมายเปลี่ยนแนวคิดใหม่คุณเขตต์กวีวิจารณ์เขียนบทที่เป็นเหตุการณ์

จำลอง ผึ้งชลจิตร
เสวนาคาเฟ่
ในมิติแห่งจินตนาการ
หัวใจติดปีก ตีนติดดิน

ปกิถุเกะ-ชานเคิง
โหราศาสตร์
ราศีแห่งดาว
ไอที เทนเบ้นท์
ชยุพร ชวัลศิลป์
พศยาหลงเหยื่อ
กฤษณะสว่างลูก
โซ่ของคนรกรัง
สปดาห์นี้มีอะไร
ย่นตรกรรม
ทอดเนืองท่องเวบ
พิบูลศักดิ์ ละครพล
แก๊กซิมซีเซ็งลีฮ้อ
รงนกรกระเด็น
หน้าไมค์สโกลด์น็อค
กระทั่งดนตรีฯ
พื้นที่โฆษณา
ลูกทุ่งบางนา
คนเหล่านั้น
มองโลกด้วยตานก
ลอมมาตามลม
คลื่นสนานฟองชีวิต
เมล็ดพืชสี่แดง

ภาพยนตร์-ดนตรี-ศิลป์
ขนทขว้าง สิริสุนทร
แจ๊สวิว
ไฮไลต์
วิจิตร บุญชู
ศิลปกรรมวัฒนธรรมวิจารณ์
อัมก่อนดูหนัง อัมที่หงุดหงิด
อเนก นาวิกมูล
ซีเนมาสแควร์
บรรทัด 5 เส้น
เพลงกลางแจ้ง
นอกรจอนเท็ง
ย่อนเศศตวรรษ

สุขภาพ
วิทย์ ดะสนห์
นิตานอาหาร
คลีนิกกรก"หมอพนธ์ศักดิ์"
จิตรา ก่อนนทเกียรติ
ต้นตำรับ

กีฬา
กีฬา

สิบสี่ตลาคมเพิ่มเติมมากมาย อาจจะเรียกได้ว่าตั้งแต่เริ่มข่มขุมไปจนกระทั่งสลายตัว แล้วเกิดจลาจล และได้
รบชัยชนะ

ส่วนบทที่ผมเขียนที่เป็นร่างที่หนึ่งก็เอาเนื้อหาที่สำคัญ มาไว้ ซึ่งเป็นเรื่องของตัวบุคคลที่ได้รับผลกระทบ
จากเหตุการณ์แล้วเข้าไปอยู่ป่ากบพรอคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เกิดการขัดแย้ง แล้วออกมาจากป่าใน
ที่สุด

สรุปรวมความคือว่าบทตั้งแต่เริ่มเขียน ปรับ แก้แล้วเพิ่มเติม โดยผู้กำกับ ใช้เวลาตั้งแต่กลางปี 2542 มาจน
กระทั่งถึงวันที่ถ่ายทำซึ่งอยู่ประมาณปลายปี 2543

0 บทที่ถูกปรับแก้ไปคุณเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร

ผมมีความคิดอย่างนี้ ผมเคารพผู้กำกับในฐานะที่เขาต้องรับผิดชอบผลิตทุกอย่างให้ออกมาเป็นภาพยนตร์
ซึ่งเราต้องยอมรับความจริงว่าภาพยนตร์ไทยสมัยนี้เงินโฆษณามากมาย อย่างแรกคือ เรื่องของความยาว ถ้าจะ
ฉายให้ล้นรอบ ต้องมีความยาวประมาณสองชั่วโมงเป็นอย่างมากที่สุด บทที่ผมเขียนไปดั้งเดิม ถ้าถ่ายตามนั้น
จริงๆ ก็จะใช้เวลาไม่ต่ำกว่าสามชั่วโมงครึ่ง ส่วนอีกเงินโฆษณาก็คือเรื่องงบประมาณ จากชีวิตจริง
ตามบทดั้งเดิมที่เขียนไป มีฉากที่ช่างบประมาณสูง เช่นฉากที่ถูกปูพรมด้วยปืนใหญ่ พุดคนในแง่ความยาวก็
ต้องเพิ่มเงิน เพราะว่าค่าฟิล์มก็แพง ค่าใช้จ่ายต่างๆ ก็แพง เพราะฉะนั้นสมมติเป็นไปไม่ได้ ที่จะทำหนังที่ต้อง
ใช้เวลาและต้องลงทุนขนาดนั้น และที่ผมเดาเอาเองอาจจะเป็นเรื่องของการตลาดว่า การที่เพิ่มเติมเรื่องราว
ของในเมืองเข้าไปให้มากขึ้น อาจจะดึงดูดความสนใจของผู้ชมมากกว่า ส่วนเรื่องที่เป็นเนื้อหาในการต่อสู้ใน
ป่าก็ดึงดูดได้บางส่วนสำหรับคนที่มิชอบเรียนคล้ายๆ กัน รวมความแล้วสมมติความจำเป็นที่ต้องมีการแก้ไขปรับ
ปรุง

หลังจากที่ผมปรับมาประมาณสามครั้ง คุณเขตต์ก็มือลงเขียนเอง คือว่าเอาเนื้อหาที่มีอยู่เดิม มาปรับตาม
สายตาของผู้กำกับ ซึ่งผมมองด้วยสายตาของคนทำหนังจริงๆ ฉากนี้มา รวมทั้งลงมือวางเค้าโครงว่าจะเดิน
เรื่องอย่างไร ชีวิตของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล ตั้งแต่ต้นที่ต่อสู้สิบสี่ตลาคม จนเข้าไปขานานไปกบพรอคคอมมิ
วนิสต์ตลาคมอย่างไร ซึ่งสุดท้ายตัวภาพยนตร์ก็จะมีลักษณะเหมือนกบเป็นสองเรื่องในเรื่องเดียว แต่ว่าเป็น
เรื่องของคนคนเดียว หมายความว่ามีการดำเนินเรื่องผ่านตัวเอก ที่เผชิญเหตุการณ์ขัดแย้งทั้งฝ่ายรัฐบาล
เผด็จการ และขัดแย้งกบพรอคคอมมิวนิสต์ แล้วมาบรรจบกันในตอนท้าย ซึ่งทั้งหมดนี้ใครๆ ก็เห็นด้วย
กันกับผู้กำกับ คุณเขตต์ก็กรูณาปรึกษาหารือในช่วงก่อนที่จะลงมือถ่ายทำ ผมก็ให้ความเห็นชอบไป แต่
ว่าพอถึงเวลาถ่ายทำจริงๆ ส่วนใหญ่ที่สุดก็เป็นเรื่องการตีความของผู้กำกับ โดยที่ผมไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้อง
แค่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ในส่วนของฉาก เครื่องแต่งกาย อธิบายให้ผู้แสดงรับทราบถึงอารมณ์ในเหตุการณ์
แต่ละอย่าง รวมทั้งชี้แจงถึงลักษณะของตัวละครตั้งแต่ตัวเองจนถึงคนอื่น เป็นที่ปรึกษาทางข้อเท็จจริง

0 บทในส่วนที่ปรับปรุงไป ยังคงจุดประสงค์เดิมของคุณหรือไม่ และจุดมุ่งหมายที่บอกไว้ในบทคืออะไร คุณ
ต้องการนำเสนออะไรมากที่สุด

คือผมไม่เคยคิดว่าจะทำหนังเรื่องนี้เพื่อจะมาสอนอะไรใคร เรื่องมันเริ่มต้นที่ทางไฟว์สตาร์สนใจ ต้องการขอ
ซื้อเรื่องราวส่วนนี้มาทำเป็นภาพยนตร์ ในช่วงแรกก็ยังไม่สุงกอมที่จะอนุญาตเท่าไร เพราะว่ามันจริงแล้ว
ไฟว์สตาร์เป็นรายที่ห้าที่เข้ามาติดต่อ ที่ผ่านมาก็ปฏิเสธเขาไปหมดเนื่องจากไม่สนใจในการทำงาน และเห็น
ว่าสังคมยังไม่พร้อมที่จะรับเรื่องราวคนนอกกฎหมายอย่างผม รายที่ปฏิเสธไปมีทั้งที่เป็นภาพยนตร์ เป็นละคร
ไม่ใช่ว่าผมประมาทฝีมือเขา แต่ผมคิดว่าสภาพของสังคมไม่ว่าในด้านของผู้ชม หรือในแง่ของกระบวนการ
ผลิต ธุรกิจบันเทิงเหล่านี้อาจจะไม่พร้อม ในการที่จะแปรเรื่องของเราให้เป็นสื่อทางศิลปะ

พอทางไฟว์สตาร์มาติดต่อผิถุคนที่มาเป็นเพื่อนกัน คือคุณสนานจิตต์มาติดต่อพูดคุยกัน ก็มีควมสนใจมาก
ขึ้น และผมเห็นว่าสังคมเปลี่ยนไปในระดับหนึ่ง อาจจะเริ่มถือสำเรื่องความเป็นชายเป็นขวาน้อยลง และน่าจะ
ใจกว้างขึ้น ผมก็เลยตกลงที่จะทำหนังเรื่องนี้

ในส่วนของผู้กำกับเข้ามาที่หงเล็กน้อยตรงที่ว่า คุณสนแล้วกบทางไฟว์สตาร์ก็เห็นพ้องต้องกันว่า ในบรรดา
ผู้กำกับในเครือของไฟว์สตาร์ คุณเขตต์ซึ่งเป็นผู้กำกับที่ทำหนังจริงจังได้ และเขาเป็นคนร่วมสมัยกับผม

คุณชณตตกเต็มใจ ทาไหหลังจากชนเมอลงมอเขียนบทกปรกษากับคุณชณต

0 ทำไมถึงเลือกคุณชณตเป็นผู้กำกับการแสดง และคนเขียนบทภาพยนตร์เรื่องนี้ถ้าไม่ใช่คุณ มีคนอื่นเหมาะสมหรือไม่

ผมเห็นว่าเขาเป็นคนร่วมสมัยเดียวกับผม กระทั่งเป็นคนร่วมสมัยเดียวกับคนรุ่นสิบสี่ลาคม รวมทั้งเจ้าตัวเอง ก็มีความปรารถนาที่จะทำหนังในทำนองนี้อยู่แล้ว ก็เลยเห็นพ้องต้องกันว่าคุณชณตน่าจะเหมาะสมที่สุด

สำหรับเรื่องการเขียนบท เป็นข้อตกลงตั้งแต่ต้นว่าผมต้องเป็นคนเขียนบท สนยามมากที่จะให้คนอื่นเขียน เพราะว่าเรื่องราวของผมเองที่ผ่านมาถึงแม้ว่าผมจะเคยนำมาเขียนมาบ้างแล้ว แต่สนก็เป็นส่วนน้อยมากที่พูดถึงถึงชีวิตการต่อสู้สมัยที่เป็นผู้นำนักศึกษา หรือเป็นนักปฏิวัติ เคยเขียนมาขงไม่ถึงสิบห้าหรือยี่สิบเปอร์เซ็นต์ ส่วนใหญ่ที่สุดก็ขงเก็บไว้กับตัวเอง เพราะฉะนั้นเวลาที่จะเขียนบทสนยามมากที่จะเล่าให้ใครฟัง หรือเขียนเป็นเรื่องราวมาก่อนแล้วให้ใครไปเขียน ถ้าไม่เข้าใจรายละเอียดไม่เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ไม่เข้าใจทุกเรื่องที่เป็นข้อเท็จจริงที่ผมผ่านมา เพราะฉะนั้นสนก็หนีไม่พ้นที่ผมต้องเขียนเอง ส่วนเขียนแล้วจะเหมาะสมกับการเป็นภาพยนตร์หรือไม่ ผมก็พร้อมจะรับฟังความคิดเห็นของคนที่เขาามีประสบการณ์ในการทำภาพยนตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ที่เขาจะเอาไปประยุกต์ใช้ในการทำภาพยนตร์

0 จุดมุ่งหมายในการเขียนบทภาพยนตร์เรื่องนี้คืออะไร

เนื้อเรื่องของหนังเรื่องนี้สนครอบคลุมเวลาถึงแปดปี สนเป็นไปไม่ได้ที่จะเอาทุกอย่างมานำเสนอ ผมต้องเลือกสรรว่าตรงไหนสำคัญหรือไม่สำคัญ ตรงไหนสร้างได้เป็นไปไม่ได้ ไซ้ตรงนี้เป็นดลยพินิจขึ้นมา พูดง่าย ๆ คือ เป็นเรื่องของชายหนุ่มคนหนึ่งที่ยงเอิญเข้าไปแบกรับภารกิจเรื่องบ้านเรื่องเมือง เผชิยชะตากรรมหลายอย่างที่เป็นความทุกข์ร้อนส่วนตัว ซึ่งกสบคั้นมาสู่ชีวิตของเขาเอง คือว่าไปเปลืองเนื้อเปลืองตัวในเรื่องของส่วนรวมมาก จบลงด้วยการพ่ายแพ้ในการต่อสู้ ตรงนี้ถ้ามองในแง่ของนวนิยายสกรเรื่องก็อาจจะเป็นเรื่องที่พอจะประเทืองปัญญา ประเทืองอารมณ์ ในเวลาเดียวกันได้ มองในแง่ภาพยนตร์สนมีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วย ก็ขงจะทำให้ผู้ชม ได้หวนรำลึก หรือใครไม่เคยได้ทราบเรื่องมาก่อน ก็อาจได้รับรู้ในเรื่องราวเหล่านั้น

0 ก็คือสิ่งที่คุณได้บอกไว้ว่า "ในชะตากรรมของประเทศชาติ มีชะตากรรมของบุคคล"

เป็นคำของผม ผมพูดมานานแล้ว เดิมไม่ได้เอามาใช้กับภาพยนตร์เรื่องนี้

0 ความยากง่ายของการเขียนบท เมื่อเทียบกับการเขียนวรรณกรรมหรือการเขียนความเรียง งานของคุณในฐานะของคนเขียนเรื่องเหล่านี้มีข้อเด่นมาก แต่เมื่อต้องมาเขียนบทภาพยนตร์มีข้อเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่

ถ้าพูดถึงการเขียนบทโดยทั่วไป สนยามไม่เท่ากับการเขียนหนังสือให้ดิสกเล่มหนึ่งอยู่แล้ว เพราะว่าสนเป็นคำสั่งของการทำงาน อย่างเราจะบอกว่าฉากนี้เป็นกลางวันหรือกลางคืน ภายในหรือภายนอกอาคาร กล้องควรจะอยู่ตรงไหน ตัวละครทำอะไร ตรงไหน อย่างไร ก็เดินเรื่องในลักษณะของหมายเลข 1 2 3 4 5 ซึ่งถ้าจะพูดไปแล้วในแง่ของการเขียนวรรณกรรม สนจะยากกว่า เพราะว่าขกเขียนต้องใช้ทุกบรรทัด ทุกถ้อยคำของเขาสร้างความสะเทือนอารมณ์แก่ผู้อ่านและเดินเรื่องไปจนครบ ให้ผู้อ่านรู้สึกอิมได้ ต้องออกแบบทั้งในแง่เค้าโครงใหญ่ของข้อเขียนลงรายละเอียดทั้งดงาม ซึ่งทั้งหมดนี้ทำคนเดียว ในแง่ของบทภาพยนตร์เรามีสำนึกอยู่ตลอดเวลาว่าสนยังมีคณะทำงานอีกหลายคนตั้งแต่ผู้กำกับ ผู้แสดง ช่างภาพและแผนกต่างๆ เราแคเป็นคนจินตนาการเบื้องต้นขึ้นมาว่าจะต้องทำอะไรบ้าง แต่ว่าความยากสนอยู่ตรงที่ผมไม่คุ้นเคยกับการทำงานแบบนี้ เพราะฉะนั้นในช่วงแรกก็ใช้เวลานาน ในการที่เขียนแล้วต้องหยุดใส่หมายเลขขึ้นฉากต่อไป ซึ่งในการเขียนหนังสือที่ผ่านมารเราไม่เคยทำแบบนี้ สนเหมือนกบว่างานเขียนเราไม่ลื่นไหลเท่าที่ควร สนเป็นการเขียนโดยมีปัจจัยอื่นเข้ามารบกวนความรู้สึก เช่นต้องนึกภาพเวลาที่สนออกขึ้นมาบนจอด้วย กระทั่งนึกไปถึงเสียง เสียงเพลงหรือว่าเสียงอย่างอื่นที่ประกอบเข้ามา ทำให้ขงปรับไม่ค่อยได้เท่าไร ในแง่ของอารมณ์ เพราะฉะนั้นเมื่อทนกลสบไปจุดตอนแรกๆ จะรู้สึกว้าสนแข็งต่อเมื่อได้คุยกับผู้กำกับและได้ปรับบทอะไรต่างๆ ก็รู้สึกว้าสนเป็นหงมากขึ้นเหมือนกัน ลื่นไหลมากขึ้น

0 คุณเสนอเรื่องราวเหล่านี้ในลักษณะของฮีโร่หรือแอนตี้ฮีโร่หรือไม่

คอนเซ็ปต์เหล่านี้ไม่ได้อยู่ในความคิดของผมเลย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องฮีโร่หรือแอนตี้ฮีโร่ มันเป็นเรื่องของคนคนหนึ่งที่มาเล่าข้อเท็จจริง ที่เขาพบบทเหตุการณ์บ้านเมือง ไม่ได้เขียนเชิดชูตัวเอง ก็ว่ากันไปตามเนื้อผ้า แต่ในแง่การผลิตรายการ ทางผู้กำกับเขาอาจจำเป็นต้องทำให้มันน่าสนใจมากขึ้น แต่เขาก็ไม่ได้ผิดเพี้ยนไปจากแก่นหลักของความเป็นจริง ซึ่งตรงนี้มันก็เป็นการตีความโดยผู้กำกับ ผู้ผลิตรายการ ไม่ใช่เป็นส่วนที่ผมรับผิดชอบ

การนำเสนอของตนเอง จริงๆ ก็กลัวว่าคนเขาจะนึกว่า เชิดชูตนเอง โดยพื้นฐานเสกสรรคในเรื่งนี้ก็เป็นเสกสรรคที่เป็นคนหนุ่มที่ยังค่อนข้างที่ยังไม่มีวุฒิภาวะเต็มร้อย ยังทำผิดพลาด เลือกร้อน แต่ก็มีความจริงซงและ จริงใจในการต่อสู้ ซึ่งตามข้อเท็จจริงมันก็เป็นเช่นนั้น ทำผิดพลาดและล้มเหลวไปพร้อมๆ กัน หลายอย่าง เป็นเงื่อนไขทางภาวะวิสัยที่เราเอาชนะไม่ได้

0 ถือว่าเป็นการเปิดเผยตัวเองในที่สาธารณะอีกครั้งหนึ่ง

คุณพูดเหมือนผมกำลังทำเรื่องอุจาดอะไรสักอย่าง คำพวกนี้มันน่าจะมาใช้กับผม คำเหล่านี้จริงๆ แล้ว มันอยู่ในกรอบคิดและคอนเซ็ปต์ของคนปัจจุบันเกินไป นี่เป็นเหตุการณ์บ้านเมืองของขบวนการนักศึกษาและขบวนการปฏิวัติที่มีกำลังอาวุธ ในแปดปีนี้มีตัวตนของเราอยู่แน่นอน เพราะเราอยู่ในฐานะปัจเจกบุคคล แต่ขณะเดียวกัน เราก็ดำรงอยู่อย่างมีสังกัด สังกัดขบวนการนักศึกษา สังกัดขบวนการปฏิวัติ กิจกรรมและความเคลื่อนไหวที่เราเข้าร่วม มันก็เป็นเรื่องที่รวมหมู่กับจำนวนคนมหาศาลในการเข้าร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติ เพราะฉะนั้นถ้าจะบอกว่าทั้งหมดนี้เป็นการเปิดเผยตัวตนหรือเปิดเผยตัวเอง มันไม่ใช่เรื่องที่ตรงกับความจริง หรือตรงกับจุดมุ่งหมายที่ผมเขียนบทภาพยนตร์ครั้งนี้ มันเป็นเรื่องของบ้านเมืองด้วย ผมถึงได้พูดว่า ในชะตากรรมของประเทศชาติ มีชะตากรรมของบุคคล มันแยกกันไม่ออก คือถ้าเป็นเรื่องส่วนตัวล้วนๆ ก็ไม่จำเป็นต้องมีเหตุการณ์ลึกลับลึกลับ ไม่ต้องมีขบวนต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ แต่เล่าว่าตัวเองไปกินข้าวที่ไหน ไปเรียนต่อเมื่อไหร่ มันข้างเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับคนอื่นเลย ซึ่งในประวัติของผมไม่ใช่คนแบบนั้น อย่างน้อยประวัติที่เอามาทำภาพยนตร์ แทบจะทุกวันที่เป็นเรื่องที่แยกไม่ออกจากเรื่องส่วนรวม

อย่างคนๆ หนึ่งเป็นผู้นำนักศึกษา เขาเดินไปบนเวทีแล้วประกาศทำพวกก่อวินาศกรรมให้มายิงกัน สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องส่วนตัวใหม่ แน่แน่นอนเขาเดินไปในในฐานะของมนุษย์หนึ่งคน แต่กิจกรรมที่เขาทำสะท้อนความเคลื่อนไหวของมนุษยชาติ หรือของคนในประเทศ เช่นเดียวกับภารกิจที่เขาต้องไปมีลูกในป่าหรือว่าต้องอยู่ยามลาดตระเวนอยู่ในความมืดบนยอดเขา คุณก็บอกว่าเป็นเรื่องของคุณเอง ถ้าเป็นเรื่องของคุณเขาจะหาเหตุผลที่ไหนดำเนินสิ่งเหล่านี้ เขาเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการที่ใหญ่กว่า เพราะฉะนั้นกรอบคิดที่ว่าอะไรอยู่ตรงไหน มันเอามาใช้กับภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ได้ แต่เป็นเรื่องที่เราควรที่จะปรับความคิดว่าจริงๆ แล้ว คนแต่ละคนมันสะท้อนความเคลื่อนไหวใหญ่กว่าตัวเขา แม้แต่เวลาที่คนทำชั่วมันก็สะท้อนความชั่วที่ดำรงอยู่ในสังคม เวลาคุณทำความดีคุณก็สะท้อนความพยายามของสังคมถึงสิ่งที่ถูกกว่า ถ้าเราจะบอกว่าเราจะวิเคราะห์สังคมโดยที่ไม่มีตัวบุคคล ผมก็ขงนึกไม่ออก ทำไมเราพูดถึงประวัติศาสตร์ในเรื่องของสมัยโบราณ เราพูดถึงบุคคล ผมว่าวีรกรรมมันกระทำผ่านตัวบุคคล หรือเราพูดถึงคุณงามความดี ความชั่วก็ต้องผ่านตัวบุคคล ไม่ใช่อยู่ดีๆ ผมมาแต่งเล่าเรื่องของตัวเองเพราะมีอาการผิดปกติทางจิต

0 มีความคิดเห็นอย่างไรบ้างต่อชกแสดงนำอย่างเช่นตัวละครที่เล่นเป็นเสกสรรค์ และจิระชนท์

การคัดเลือกนักแสดงเป็นเรื่องของทีมพระจันทร์เสี้ยว เราจะคัดเลือกคนจำนวนมากออกไป เหลือเพียงแค่นคนหรือสองคนมาปรึกษาผม ผมไม่ได้เห็นตัวจริงในเมืองแรก ดูจากรูปถ่ายว่าคนไหนใกล้เคียงตัวจริง หมายถึงตัวละคร ตั้งแต่ตัวเอง จนกระทั่งคนอื่นๆ ในท้องเรื่อง ก็เข้าไปตามเนื้อผ้า จากขั้นตอนคัดเลือกขั้นสุดท้ายก็เป็นเรื่องของทีมงานที่ทำหน้าที่นี้ ผมเห็นว่าภาณุ (สุวรรณโณ) ที่เล่นเป็นผมก็ทำงานได้ดี เขามีความใกล้เคียงกับผมในสมัยนั้น ส่วนคนที่แสดงเป็นจิระชนท์เขาคัดคนมาเอง พอเห็นหน้าก็ยอมรับว่ามีความใกล้เคียง แน่แน่นอนทั้งหมดนี้คือใกล้เคียงในแง่ของกายภาพ ส่วนบุคลิกภาพนั้นต้องเข้าใจว่าคนรุ่นหลังกับคนสมัยก่อน โดยเฉพาะผมจะมีความห่างไกลกันมากในเรื่องของบุคลิกภาพ น่าเสียง วิถีพูด ท่าเดิน มันจะต้องไปปรับกัน ต้องถือว่าเขาทำการแสดง สวมวิญญาณของชกแสดง ให้เหมือนคนสมัยนั้นมากที่สุด ตรงนี้ผมก็มีส่วนที่จะต้องไปอธิบายให้เขาฟัง ผมคิดว่านักแสดงนำทุกคนทำงานได้ดี มีแววที่จะเป็นชกแสดงที่ดี

0 มีวิธีทำใจอย่างไร เมื่อเห็นเพื่อนเราบางคนที่ยังคงค้นหาชีวิตไม่แล้ว เขามาปรากฏตัวอีกในภาพยนตร์

จริงๆ แล้วก็ไม่รู้จะทำอย่างไร เมื่อเศร้าโศกขึ้นมา ก็พยายามสะกดอารมณ์ เนื้อเรื่องในหนังหลายตอนก็เป็นเรื่องเศร้าของชีวิตผม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการชดเชยกับจิระพันธ์ เรื่องของการสูญเสียมิตรสหาย เรื่องของการถูกข่มเหงรังแกในขบวนการปฏิวัติ ชีวิตต่างๆ ที่ผ่านมาทั้งหมดที่มันเกิดขึ้นจริงๆ เป็นฉากแห่งความยากลำบากในชีวิตเรา เมื่อมันถูกนำมาทำซ้ำในลักษณะของภาพยนตร์ มันเหมือนดังเรากลับไปรำลึกถึงช่วงเวลาที่เราหมองเหล่านั่น ซึ่งแน่นอนของจริงเราผ่านมาแล้ว มันก็ไม่ใช่เรื่องของจริงที่เราต้องเผชิญมันอยู่ แต่ว่ามันก็เป็นความรู้สึกที่หดหู่ และรันทดอยู่พอสมควร

0 มีส่วนที่ชอบหรือไม่ชอบในหนังเรื่องนี้บ้างหรือไม่

จริงๆ แล้วได้ให้คำปรึกษาหารือไปทุกเรื่อง แต่ว่าตอนถ่ายทำ คิดว่าเก้าสิบเปอร์เซ็นต์ผมไม่ได้ไปดู เนื่องจากต้องการเห็นผู้กำกับเขาไปตีความและทำงานอย่างสบายใจ นึกถึงออกเขาออกเรา ถ้าผมไปยืนอยู่ทุกฉาก คนที่ทำงานคงเกร็งไปหมด เพราะว่าผมเป็นคนที่รู้ข้อเท็จจริงมากที่สุด และเป็นเจ้าของตัวตนในท้องเรื่องมาขึ้นอยู่ตรงนั้นเขาคงทำงานลำบาก ก็เลยคิดว่าหลังจากไปดูเขาฉากสองฉากก็ปล่อยให้เขาทำงานกันไป ยกเว้นแต่ว่าเขามีความจำเป็นต้องถามอะไรเรา หรือมีการ work shop เพิ่มหรือปรึกษาหารือเพิ่มผมก็ทำหน้าที่ให้ความคิดเห็นไป ฉะนั้น ในการถ่ายทำจริงๆ ต้องยืนยันว่าไม่ได้เห็นและผมก็อยากให้เป็นไปเช่นนั้น ส่วนผลที่ออกมาอย่างไรต้องให้ผู้ชมเป็นคนตัดสิน โดยทั่วไปคิดว่าการแสดงทำได้ค่อนข้างดี จะมีที่ทำลำบากหน่อยสำหรับคนรุ่นหลังที่แสดงเป็นคนรุ่นผมก็คือน่าเสียดาย โดยเฉพาะผู้ชาย เสียงของผู้ชายสมัยนี้เปลี่ยนไปหมด ทำให้เวลาพูดแบบขึงขังหรือว่าพูดแบบตลกขบขันนอกอย่างผมมันเป็นเรื่องยากลำบากพอสมควร ส่วนในเรื่องของฉาก เรื่องของเครื่องแต่งกาย โดยทั่วไปก็ต้องชมว่าสมจริง แต่ว่างบประมาณน้อย อาจทำไม่ได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ ซึ่งผมก็เข้าใจ สิ่งที่ดีสุดที่สุดเกี่ยวกับหนังไม่ได้อยู่ที่ทีมงาน แต่อยู่ที่สภาพที่มันกดดัน หนึ่งผมจะต้องถูกตัดให้ลงตัวภายในสองชั่วโมง ซึ่งผมจะมีส่วนมากที่ให้เรื่องมันถูกบีบบังคับ โดยเฉพาะเมื่อมีเรื่องสองเรื่องมันร้อยเข้าหากัน คือเรื่องเหตุการณ์ลี้ภัยลี้ภัย และเหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างผมกับขบวนการปฏิวัติ เกรงว่าการตัดเรื่องเข้ามาในสองชั่วโมงนั้น หนึ่งต้องทิ้งฉากดีๆ หลายฉาก ที่ตอนถ่ายทำได้ถ่ายไปแล้ว สองคืออารมณ์ของผู้ชมต้องถูกนำพาให้ผ่านเหตุการณ์ต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยที่ไม่มีช่วงที่จะทอดตัวรู้สึกหรืออ้อยอิ่งกับความสะเทือนใจ ความลึกซึ้งในบางแง่มุม เพราะว่าสองชั่วโมงย่อมาจากแปดปี ลองคิดดูแล้วกันว่าต้องเดินเรื่องเร็วสักแค่ไหน

0 มีเพลงสองเพลงที่เลือกใช้ในหนังคือ sunshine on my shoulder และเพลงใต้แสงแห่งดาว เป็นบทเพลงที่คุณประทับใจเป็นพิเศษหรือไม่

คือผมมีข้อเท็จจริงอยู่ ช่วงที่เริ่มอยู่กับขบวนการปฏิวัติไม่ได้และเริ่มเบือนหน้ากับชีวิตที่ไร้จุดหมาย ก็แอบเปิดวิทยุฟังทุกวัน เพราะว่าเราอยู่ชายแดนพม่า ต้องแอบเปิดเพราะการฟังวิทยุจากที่อื่น ที่ไม่ใช่ของพรรคเป็นเรื่องไม่ค่อยดีเท่าไร แต่เราก็แอบเปิดฟังเพลงฝรั่งสมัยที่เราขังไม่ได้เข้าป่า สันก็มีเพลงหลายเพลงที่เราคุ้นเคย เพราะสถานีวิทยุฟังๆ ชอบเปิดเพลงในยุค 1960 มันเป็นเพลงที่ค่อนข้างสุภาพและรื่นรมย์ ยังไม่ถึงขั้นเป็นร็อกแอนด์โรลอะไรมากมาย เดิมทีเดี๋ยวไม่ได้คิดถึงเพลง sunshine on my shoulder แต่ว่าคิดถึงเพลง take me home country road ที่นี่คุณเชนห์ก็รู้สึกว่ามันใจเกินไป ผมคิดถึงเพลงที่เคยฟังยุคนี้หลายเพลงๆ ก็มีเพลง sunshine on my shoulder ซึ่งทั้ง (หมายเหตุ : เพลง sunshine on my shoulder ไม่ได้มีอยู่ในภาพยนตร์) จิระพันธ์และผมก็ชอบ ก็เลยคิดว่าถ้าจะปล่อยเสียงเพลงออกมาจากวิทยุในฉากนั้นเอาเพลงนี้ก็ได้อีกส่วนอีกเพลงมันเป็นเนื้อเพลงที่ปฏิเสธไม่ได้ คือเพลงใต้แสงแห่งดาว เป็นเพลงที่แต่งเอง แต่งตอนที่อยู่แนวหลัง สอนให้ทหารที่อยู่ในความรับผิดชอบของตัวเองร้อง แสดงในหน่วยงาน ดูตนเองในวันสำคัญๆ ของขบวนการปฏิวัติ มันอยู่ในเนื้อเรื่อง (หมายเหตุ : เพลง sunshine on my shoulder ไม่ได้มีอยู่ในภาพยนตร์ เพราะว่าคำลิขสิทธิ์แพงมาก)

0 ช่วงที่อยู่ในป่ามีรอยยิ้มหรือเสียงหัวเราะอยู่บ้างไหม สงเกตได้ว่าภาณุत्वละครที่เล่นเป็นเสกสรรค์ขมุวดคือตลอดเวลา

ผมมีแต่ว่า ต้องยอมรับว่าโดยพื้นฐานมันอยู่ในสภาพที่กดดันมาก ทำให้ผู้แสดงเขาคิดว่าต้องขมุวดคือตลอดเวลา เราซึ่งฉากที่เลือกขึ้นมาก็จะน่าเป็นห่วงที่คิดว่าเขาจะแต่งไว้ก็อาจจะดีไปบ้าง

หรือมีก็มึนน้อยมาก หงงก็คือหงงปรากฏขึ้นมาสองชั่วโมงบนจอก็เลือกเอาฉากที่มีความชัดเจน

0 ตอนแรกทำไมถึงชื่อ "คนล่าจันทร"

ผมไม่ได้เป็นคนตั้งชื่อนี้ คือตอนที่เริ่มเขียนบทผมตั้งชื่อเล่นไว้ก่อน เพราะเราจำเป็นต้องเลือกสิ่งนี้ไว้ก่อน ผมเลยใช้ชื่อง่ายๆ ว่า "สหายไท" เป็นชื่อในป่าของผม ต่อมาเมื่ออยู่ช่วงหนึ่งเราเห็นพ้องต้องกันอยู่หลายเดือนว่าใช้คำว่าสหายคำเดียว "สหาย" ถ้าเป็นภาษาอังกฤษลงตัวมากคือคำว่า comrade หมายถึงเป็นชีวิตของพวกเขา สหายต่อมา หลังจากทีคุณเชดเทิตอ่านบทและชดเชลลาก็ไปเห็นฉากที่ผมพยายามยิงพระจันทร์ ซึ่งในเรื่องจริงก็มีอยู่ คือมีพระจันทร์ขึ้นแล้วส่องลอด ลอดต้นไม้ลงมาบนเนิน เป็นลำเหมือนสปอตไลท์ เราก็มีใหม่เพิ่งเข้าป่า ก็ลงหมอบกบพินทำท่าเตรียมสู้รบ ปรากฏว่าอึดใจเดียวก็ลอยขึ้นมาเป็นพระจันทร์ซึ่งเกือบจะเต็มดวง สนก็สะท้อนให้เห็นถึงว่าอุดมคติกับความจริงสนก็สวนทางกัน หรืออาจจะเป็นจุดมุ่งหมายที่สนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงก็ได้ แล้วแต่ใครจะตีความ คุณเชดเทิตคิดถึงคำเหล่านี้ขึ้นมา เป็นภาษาอังกฤษก่อนว่า MOONHUNTER ซึ่งสนคล้ายๆ กับ DEER HUNTER ซึ่งเป็นหนังของทหารอดีตผ่านศึกเวียดนามของอเมริกา ซึ่งทุกคนก็พอใจ

0 เตรียมรับมือกับคำวิจารณ์ที่จะเกิดขึ้นหลังจากหนังออกฉายแล้วอย่างไรบ้าง

คิดว่าต้องมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ทั้งบวกและลบ แต่อยากให้เราเข้าใจอยู่อย่างหนึ่งว่า วิจารณ์ภาพยนตร์หรือวิจารณ์ไต้หวัน ภาพยนตร์ก็เป็นภาพยนตร์ เป็นการทำงานของหลายๆ ทีมหลายฝ่ายๆ ที่ช่วยกันทำงานขึ้นมา โดยผมเป็นตัวประกอบชิ้นเดียว และเป็นตัวประกอบในเมืองต้นเท่านั้น คือเป็นเจ้าของเรื่อง ถ้าจะวิจารณ์ในแง่ที่ว่าสนเป็นผลงานทางศิลปะ ถูกใจไม่ถูกใจก็ว่ากันไป แต่ถ้าจะมาวิจารณ์เรื่องชีวิตของผมที่ปรากฏเป็นหนัง หรือลามออกมาถึงภายนอก หรือเรื่องที่ในหนังไม่ได้ครอบคลุมไว้ ก็คิดว่าไม่ค่อยยุติธรรมกับผมเท่าไรหรอก เพราะว่าสนไม่เกี่ยวกับ

0 คิดว่าคนรุ่นสิบสี่ตุลา จะออกมาดูหรือไม่

ก็คงไปดู แต่ว่าอย่างน้อยแค่นั้นคงตอบไม่ได้ เพราะว่าปัจจุบันกาลเวลาผ่านมามาก เวลาเราพูดถึงคนรุ่นสิบสี่ตุลา เราก็คงหมายถึงคนที่อยู่ในวัยสิบสี่ หัวสิบ ซึ่งอาจจะจะมีหลายๆ อย่างที่ไม่ได้เหมือนเดิมไปแล้ว หรือจำนวนมากก็อาจจะหมดความรู้สึกกับอุดมคติเก่าๆ ของตน แต่คิดว่าอย่างน้อยพวกเขาก็จะไปดูเพื่อหวนรำลึกถึงอดีตที่เขามีส่วนร่วม

เรื่องย่อ "14 ตุลา สงครามประชาชน"

ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เสกสรรค์ ประเสริฐกุล เป็นหนึ่งในผู้นำนักศึกษา ซึ่งยื่นหยัดเป็นศูนย์กลางของฝูงชนตลอดวันคืนอันยาวนานของเดือนตุลาฯ วันหนึ่งเขาถูกพบปะว่า สภาพรอบตัวของเขาได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปอย่างน่ากลัว จนตราย และเต็มไปด้วยความขัดแย้งคุกคาม หลังจากเพื่อนพ้องคนแล้วคนเล่า โดนลอบสังหารอย่างต่อเนื่อง เขาตัดสินใจชวน จิระพันธ์ พิตรปรีชา ดาวจุฬาฯ คนรัก หันเข้าป่าไปร่วมต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ซึ่งก็เหมือนกับเพื่อนพ้องนักศึกษารุ่นพี่รุ่นน้องจำนวนมาก ทั้งที่เดินทางเข้าไปก่อนหน้า และเดินทางติดตามเข้าไปในภายหลัง

ทั้งสองต้องใช้ชีวิตด้วยความลำบากยากเข็ญท่ามกลางป่าเขาบนภูรอกกล้า เผ่าฝันว่าสักวันจะได้กลับเมืองพร้อมชัยชนะตามอุดมการณ์ที่ตั้งหวง แต่แล้วเขากลับจิระพันธ์ ก็เริ่มพบว่า สภาพแบบที่ทำให้เขาต้องหนีออกจากเมือง ได้ย้อนกลับมาเป็นปัญหาให้ต้องเผชิญอีกครั้งในป่า

การขัดแย้งทางความคิด การขาดความเป็นประชาธิปไตย และการยอมรับความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ระบบญาตีมิตรอุปถัมภ์ ตลอดจนการทำตัวเป็นเมืองขึ้นของต่างชาติ สิ่งเหล่านี้ดำรงอยู่ในป่าเหมือนๆ กับที่สนมีอยู่ในเมือง เขาพยายามเสนอแนวทางเพื่อการปรับเปลี่ยนแก้ไข แต่ก็ไม่ได้รับการสนองตอบ ในทางตรงข้าม